

MIHAI-BOGDAN IONESCU-LUPEANU

DREPTUL CINEGETIC ÎN ROMÂNIA

Universul Juridic
București
- 2024 -

Cuprins

INTRODUCERE.....	7	
CAPITOLUL 1		
NOTIUNILE DE „FAUNA DE INTERES CINEGETIC” SI „VANAT”.		
CONSIDERATII ASUPRA MODULUI DE DOBANDIRE A DREPTULUI		
DE PROPRIETATE ASUPRA VANATULUI.....		10
CAPITOLUL 2		
ADMINISTRAREA ŞI GESTIONAREA FONDULUI CINEGETIC.....	15	
§1. Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor	15	
§2. Consiliul Național de Vânătoare.....	18	
§3. Garda Forestieră Națională și gărzile forestiere	21	
§4. Agenția Națională pentru Protecția Mediului și instituțiile publice aflate în subordinea sa	22	
§5. Garda Națională de Mediu	23	
§6. Agenția Națională pentru Aree Naturale Protejate, Administrația Rezervației Biosferei „Delta Dunării” și administrațiile ariilor naturale protejate	25	
§7. Administrația Fondului pentru Mediu	27	
§8. Gestionarii fondurilor cinegetice.....	27	
8.1. Organizațiile vânătoarești	32	
8.2. Administratorii pădurilor	34	
§9. Asociația Generală a Vânătorilor și Pescarilor Sportivi din România	38	
CAPITOLUL 3		
FONDUL CINEGETIC ŞI ATRIBUIREA GESTIUNII FAUNEI		
CINEGETICE DIN FONDUL CINEGETIC.....		41
§1. Noțiuni.....	41	
§2. Criteriile cumulative de constituire a fondurilor cinegetice	42	
§3. Suprafața minimă a unui fond cinegetic.....	42	
§4. Atribuirea dreptului de gestionare a faunei cinegetice	42	

CAPITOLUL 4

CONTRACTUL DE GESTIONARE A FAUNEI CINEGETICE	46
<i>Secțiunea I. Noțiuni introductive</i>	46
§1. Aspecte generale	46
§2. Sediul materiei	47
§3. Clasificarea contractelor de gestionare a faunei cinegetice	47
§4. Forma contractelor	47
<i>Secțiunea a II-a. Contractul de gestionare a faunei cinegetice din fondul cinegetic. Încheierea contractului de gestionare</i>	48
§1. Definiție	48
§2. Părțile contractante.....	48
§3. Obiectul contractului	48
§4. Durata contractului	52
§5. Conținutul și efectele contractului de gestionare	53
5.1. Obligațiile administratorului.....	53
5.2. Obligațiile gestionarului.....	55
§6. Încetarea gestionării.....	62
§7. Daune.....	64
§8. Litigii.....	65
<i>Secțiunea a III-a. Contractul de gestionare temporară a faunei cinegetice din fondul cinegetic</i>	66
§1. Considerații introductive	66
§2. Aspecte particulare ale contractul de gestionare temporară a faunei cinegetice.....	67

CAPITOLUL 5

PROTECTIA FAUNEI DE INTERES CINEGETIC	70
§1. Protecția faunei de interes cinegetic în legislația de mediu	70
§2 Protecția faunei de interes cinegetic în Legea nr. 407/2006	77
2.1. Baza științifică pentru gestionarea durabilă a faunei cinegetice	77
2.2. Paza faunei de interes cinegetic din fondurile cinegetice.....	85
2.3. Capturarea sau împușcarea pisicilor hoinare și a câinilor sălbăticiți sau hoinari.....	86
2.4. Trasabilitatea vânatului.....	87
2.5. Zona de liniște.....	88

2.6. Introducerea și reintroducere unor specii de faună sălbatică.....	92
2.7. Sezoanele de vânare	95
2.8. Interdicții.....	95
CAPITOLUL 6	
EXERCITAREA VANATORII	116
<i>Secțiunea 1. Condițiile pentru exercitarea vânătorii</i>	116
<i>Secțiunea a 2-a. Limitări și interdicții ale exercitării vânătorii.....</i>	134
§1. Recoltarea exemplarelor din speciile de faună sălbatică, a pisicilor și a câinilor hoinari pe suprafețele din perimetrul intravilan construit sau împrejmuit, aeroporturi, gări, unități militare	134
§2. Vânătoarea și recoltarea exemplarelor din speciile de interes cinegetic în ariile naturale protejate.....	134
§3. Vânătoarea și recoltarea exemplarelor din speciile de interes cinegetic în zonele de frontieră.....	137
§4. Alte interdicții de desfășurare a activităților de vânătoare	138
CAPITOLUL 7	
RASPUNDEREA PENTRU DAUNELE CAUZATE DE EXEMPLARELE DIN SPECIILE DE FAUNA DE INTERES CINEGETIC	139
<i>Secțiunea 1.....</i>	139
§1. Introducere.....	139
§2. Sediul materiei.....	140
§3. Condițiile pentru existența dreptului la dezdăunare în temeiul normei speciale.....	143
<i>Secțiunea a 2-a. Răspunderea pentru daunele produse culturilor agricole, silvice, animalelor domestice și autovehiculelor de către exemplarele din speciile de faună de interes cinegetic</i>	143
§1. Noțiuni.....	143
§2. Instituția sau persoana juridică chemată să răspundă pentru pagubele cauzate culturilor agricole, silvice și animalelor domestice de către exemplarele speciilor de faună sălbatică de interes cinegetic.....	145
§3. Instituția sau persoana juridică chemată să răspundă pentru pagubele cauzate autovehiculelor.....	146

§4. Obligațiile pe linie preventivă ce incumbă potențialilor subiecți de drept, în temeiul legislației secundare	147
§5. Considerații privitoare la instituția răspunderii civile pentru prejudiciile produse în urma accidentelor de circulație în care sunt implicate exemplare din speciile de faună de interes cinegetic	149
§6. Procedura de constatare și evaluare a pagubelor produse culturilor de către exemplarele speciilor de faună de interes cinegetic.....	150
6.1. Constatarea și evaluarea pagubelor produse de către exemplarele speciilor de faună de interes cinegetic culturilor agricole, silvice, animalelor domestice și autovehiculelor	150
6.2. Calculul termenelor procedurale.....	157
6.3. Cuantumul despăgubirilor	157
6.4. Stingerea obligațiilor de dezdăunare.....	159
§7. Răspunderea contravențională pentru încălcarea prevederilor H.G. nr. 3/2023	160
<i>Secțiunea a 3-a. Răspunderea pentru prejudiciile cauzate de atacurile exemplarelor din speciile prevăzute în Anexele nr. 1 și 2 ale Legii nr. 407/2006 soldate cu rănirea/decesul unei persoane fizice</i>	<i>161</i>
§1. Noțiuni	161
§2. Instituția sau persoana juridică chemată să răspundă pentru prejudiciile pagubelor cauzate de atacurile exemplarelor din speciile prevăzute în Anexele nr. 1 și 2 ale Legii nr. 407/2006 soldate cu rănirea/decesul unei persoane fizice	161
§3. Procedura de constatare și evaluare a pagubelor produse de exemplarele speciilor de faună de interes cinegetic	162
§4. Calculul termenelor procedurale	166
§5. Cuantumul despăgubirilor	166
§6. Registrul Electronic privind evidența atacurilor exemplarelor din speciile de faună de interes cinegetic soldate cu rănirea/decesul persoanelor fizice	167
§7. Răspunderea contravențională	167
§8. Criticile aduse anterior instituției răspunderii pentru prejudiciile cauzate de atacurile exemplarelor din speciile	

prevăzute în Anexele nr. 1 și 2 ale Legii nr. 407/2006 soldate cu rănirea/decesul unei persoane fizice	168
<i>Secțiunea a 4-a. Răspunderea pentru prejudiciul încercat de gestionarii fondurilor cinegetice care intervin în baza derogării acordate de autoritatea publică centrală pentru protecția mediului, în vederea relocării unui exemplar din speciile de faună cuprinse în Anexa nr. 2.....</i>	170

CAPITOLUL 8

RĂSPUNDEREA PENTRU ÎNCĂLCAREA NORMELOR DE PROTECȚIE ȘI CONSERVARE A FAUNEI SĂLBATICE DE INTERES CINEGETIC	171
<i>Secțiunea 1. Răspunderea civilă pentru daunele cauzate faunei sălbatiche de interes cinegetic.....</i>	<i>171</i>
§1. Răspunderea gestionarului pentru prejudiciul produs din culpa sa faunei cinegetice pe care o gestionează.....	171
§2. Răspunderea pentru prejudiciul produs faunei cinegetice prin fapte ce constituie infracțiuni sau contravenții la Legea nr. 407/2006.....	173
§3. Răspunderea pentru prejudiciul produs faunei sălbatiche de interes cinegetic prin fapte ce constituie infracțiuni sau contravenții sub imperiul altor reglementări decât legea-cadru a vânătorii	176
§4. Expertul tehnic judiciar în specialitatea vânătoare și expertul tehnic extrajudiciar în specialitatea vânătoare.....	176
<i>Secțiunea a 2-a. Răspunderea contravențională.....</i>	<i>179</i>
§1. Contravenția. Noțiune.....	179
§2. Clasificarea contravențiilor prevăzute de Legea nr. 407/2006.....	180
§3. Constatarea și sancționarea contravențiilor la Legea nr. 407/2006.....	181
§4. Contravenții referitoare la protecția faunei de interes cinegetic, exercitarea vânătorii sau domeniile conexe, prevăzute de alte acte normative decât legea-cadru a vânătorii și protecției fondului cinegetic.....	182
§5. Sancțiunile contravenționale și aplicarea lor.....	185
§6. Aspecte procedurale.....	191
<i>Secțiunea a 3-a. Răspunderea penală.....</i>	<i>192</i>

§1. Infrațiunile la Legea nr. 406/2007	193
§2. Natura juridică a unora dintre infrațiunile prevăzute și sanționate de Legea nr. 407/2006.....	204
§3. Infrațiunea prevăzută și sanționată de Legea nr. 82/1993	205
§4. Concursul infrațiunilor prevăzute de Legea nr. 407/2006 și de Legea nr. 82/1993 cu infrațiunile prevăzute de O.U.G. nr. 57/2007	206
§5. Organele constatatoare ale infrațiunilor cinegetice	206
§6. Măsura confiscării.....	207
§7. Anularea permisului de vânătoare	207
§8. Aspecte procesuale.....	208
 CONCLUZII SI PROPUNERI <i>DE LEGE FERENDA</i>	 209
 BIBLIOGRAFIE	 219

Capitolul 1

Noțiunile de „faună de interes cinegetic” și „vânat”. Considerații asupra modului de dobândire a dreptului de proprietate asupra vânatului

Prin „faună de interes cinegetic” se înțelege „totalitatea exemplarelor din populațiile din speciile de faună sălbatică prevăzute în anexele nr. 1 și 2 [n.n. – ale Legii nr. 407/2006 a vânătorii și a protecției fondului cinegetic], existente pe teritoriul României”¹.

Fauna de interes cinegetic reprezintă o resursă naturală regenerabilă, bun public de interes național și internațional². În acest context, pentru care

¹ Art. 1 lit. m) din Legea vânătorii și protecției fondului cinegetic nr. 407/2006 (M. Of. nr. 944 din 22 noiembrie 2006 mai 2008), cu modificările și completările ulterioare.

Spre deosebire de legislația cinegetică, legislația de mediu, *lato sensu*, definește „speciile de animale din fauna sălbatică” drept „speciile de animale ale căror populații se mențin în natură, aflate în oricare dintre stadiile de dezvoltare” [art. 2 lit. a) din Procedura de autorizare a activităților de recoltare, capturare și/sau achiziție și/sau comercializare, pe teritoriul național sau la export, a florilor de mină, a fosilelor de plante și fosilelor de animale vertebrate și nevertebrate, precum și a plantelor și animalelor din flora și, respectiv, fauna sălbatică și a importului acestora din 11 aprilie 2008, aprobată prin Ordinul Ministrului Mediului și Dezvoltării Durabile nr. 410/2008 (M. Of. nr. 339 din 1 mai 2008), cu modificările și completările ulterioare.

Ambele exclud însă din categoria faunei sălbatice exemplarele acestor specii aflate în crescătoriile de vânat și complexurile de vânătoare, așa cum sunt acestea definite conform O.G. nr. 81/2004 privind înființarea, organizarea și funcționarea crescătoriilor de vânat și a complexurilor de vânătoare (M. Of. nr. 795 din 27 august 2004), aprobată prin Legea nr. 486/2004 (M. Of. nr. 1078 din 19 noiembrie 2004), cu modificările și completările ulterioare [art. 2 lit. a) tz. finală din Procedura de autorizare a activităților de recoltare (...), art. 52 tz. finală din Legea nr. 407/2006].

În mod paradoxal, deși utilizează sintagma de „faună sălbatică”, legea-cadru privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice nu oferă o definiție a acesteia, însă o folosește în definirea noțiunii de „specii protejate” [art. 4 pct. 25 din O.U.G. nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice (M. Of. nr. 442 din 29 iunie 2007), aprobată prin Legea nr. 4/2011 (M. Of. nr. 262 din 13 aprilie 2011), cu modificările și completările ulterioare].

² Art. 2 din Legea nr. 407/2006 a vânătorii și a protecției fondului cinegetic.

administrarea ei constituie un drept al statului, denumit „drept de vânătăoare”¹, opinăm că sintagma „animale sălbatice”, uzitată de art. 941 alin. (2) C. civ.², nu include și exemplarele din speciile de faună sălbatică de interes cinegetic.

În condițiile în care exemplarele speciilor sălbatice de interes cinegetic nu se includ în categoria mai largă a bunurilor ce nu aparțin nimănuși [bunuri fără stăpân (*res nullius*) și bunuri comune (*res communes*)]³, se ridică întrebarea legitimă dacă temeiul de drept al dobândirii proprietății mobiliare asupra vânatului îl mai constituie ocupațiunea.

Pe de-o parte, ocupațiunea presupune luarea în posesie utilă a unui lucru, pe de altă parte, presupune luarea în posesie a unui lucru care nu aparține nimănuși⁴.

¹ Art. 1 lit. k) din Legea nr. 407/2006 a vânătorii și a protecției fondului cinegetic.

² „Sunt lucruri fără stăpân bunurile mobile abandonate, precum și bunurile care, prin natura lor, nu au un proprietar, cum sunt animalele sălbatice, peștele și resursele acvatice vii din bazinele piscicole naturale, fructele de pădure, ciupercile comestibile din flora spontană, plantele medicinale și aromatice și altele asemenea”.

Textul, în ansamblul său, este o reminiscență a trecutului, care nu ține seama de realitățile contemporane, iar sfera sa de cuprindere este vădit limitată prin raportare la ansamblul sistemului de drept românesc. Astfel, fructele de pădure, semințele forestiere, trufele și alte ciuperci comestibile din flora spontană, plantele medicinale și aromatice, rășina și altele constituie produse nelemnoase specifice fondului forestier național, care aparțin proprietarilor sau deținătorilor pădurii [art. 58 alin. (3) lit. c)-h) și (4) din Legea nr. 46/2008 privind Codul silvic, republicată (M. Of. nr. 611 din 12 august 2015), cu modificările și completările ulterioare].

Din perspectiva dreptului silvic, fauna de interes cinegetic reprezintă un produs nelemnos specific fondului forestier național care, alături de peștele din apele de munte [prin urmare din bazinele piscicole naturale], se deosebește de celelalte produse nelemnoase specifice fondului forestier național prin faptul că nu aparține proprietarilor sau deținătorilor pădurii [art. 58 alin. (3) lit. a), b) tz. I și alin. (4) din Legea nr. 46/2008 privind Codul silvic].

³ O eventuală trecere a faunei sălbatice de interes cinegetic din categoria *res nullius* în cea de *res communis* era percepută ca semn al progresului etic, cu efectul imediat al limpezirii conștiinței juriștilor responsabili de redactarea convențiilor internaționale, unde soluțiile nu erau de ordin dogmatic, ci rezidau în evoluția mentalităților [J. de Malafosse, *Permis de chasser et droit de chasse*, în *Revue Juridique de l'Environnement* nr. 1/1976, pp. 5-14; <https://doi.org/10.3406/rjenv.1976.991>, accesat la data de 31 august 2023].

⁴ Art. 941 alin. (1) C. civ.: „Posesorul unui lucru mobil care nu aparține nimănuși devine proprietarul acestuia, prin ocupațiune, de la data intrării în posesie, însă numai dacă aceasta se face în condițiile legii”.

Într-o opinie, „ocupațiunea este legată de posesie, dar nu este un efect al posesiei; efectul este generat de faptul juridic în înțeles restrâns al acestei însușiri materiale a lucrului; pentru anumite categorii de lucruri fără stăpân, modul de intrare în stăpânirea lor presupune îndeplinirea unor condiții prevăzute de legi speciale, cum este cazul vânatului (...)”¹. *Găsim opinie criticabilă întrucât trece cu vederea cel de-al doilea element definitoriu al ocupațiunii: luarea în posesie a unui lucru care nu aparține nimănui. Din punctul nostru de vedere, fauna sălbatică de interes cinegetic se înscrie în categoria bunurilor proprietate publică, art. 2 din Legea nr. 407/2006 a vânătorii și a protecției fondului cinegetic, fiind o aplicare a art. 136 alin. (3) tz. finală din Constituție.*

Doctrina a subliniat că „nu toate animalele sunt supuse ocupațiunii: îi sunt supuse numai acelea care sunt considerate *res nullius*; cele asupra cărora se exercită în prezent un drept de proprietate privată putând fi numai transmise”², aserțiune făcută în contextul recunoașterii de către jurisconsultii romani a trei categorii de animale: animale sălbatice aflate în libertate, în sălbăticie (spații deschise), exemplare din speciile de animale sălbatice, deținute în captivitate, și, respectiv, animalele domestice. Dintre acestea doar animalele sălbatice se încadrau, la acea dată, în categoria bunurilor fără stăpân.

Situația nu diferă în prezent decât prin statutul de bun public de interes național și internațional dobândit de către speciile de animale sălbatice de interes cinegetic, „animalele sălbatice din grădinile zoologice, din centrele de reabilitare, cele deținute sau folosite în scopuri artistice, precum și cele din

O analiză comparativă a legislației cinegetice române relevă faptul că, potrivit art. 1 alin. (2) din Legea nr. 231/1947 pentru organizarea economiei vânatului (M. Of. nr. 154 din 9 iulie 1947), dreptul de proprietate asupra vânatului se dobândește prin ocupațiune. La acel moment, o astfel de prevedere nu intra în conflict direct cu prevederile sistemului de drept românesc, întrucât legea nu califică statutul, ci doar faptul că, pe de-o parte, ocrotirea și gospodărirea sa rațională sunt de interes național, iar pe de altă parte, că dreptul de vânătoare aparține statului, care dispune de el prin Ministerul Agriculturii și Domeniilor [art. 1 alin. (4) și art. 3 alin. (1) din Legea nr. 231/1947 pentru organizarea economiei vânatului], însă apreciem că și la acel moment situația juridică a vânatului comporta discuții doctrinare, însă contextul istoric nu a permis antamarea lor.

¹ C. Bârsan, *Drept civil. Drepturile reale principale în reglementarea noului Cod civil*, Ed. Hamangiu, București, 2013, p. 432.

² E. Dupont, *Droit romain de la propriété des animaux – Droit français: Des cheptels (ancienne jurisprudence, Code Napoléon)*, teză de doctorat prezentată la Facultatea de drept din Poitiers la 7 iulie 1869, Imprimerie du A. Dupré, Poitiers, 1869, p. 6.